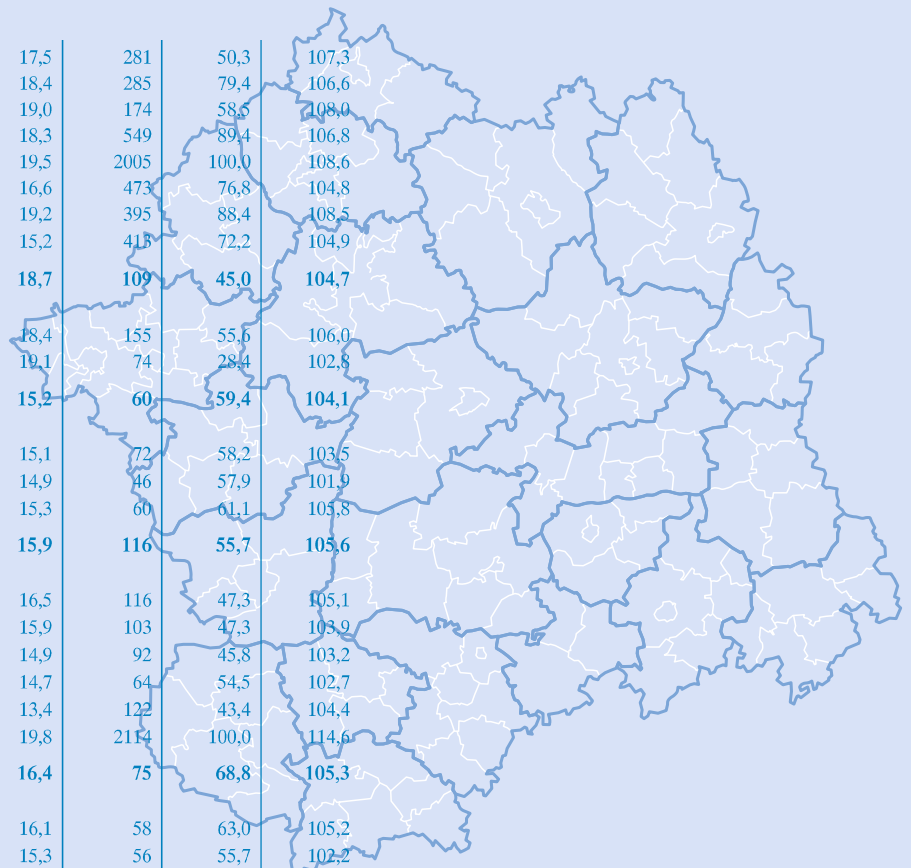

Rekomendacje w zakresie rozwoju analiz regionalnych w systemie statystyki gruzińskiej

662442	18,9	63,7	17,5	281	50,3	107,3
449553	16,9	64,6	18,4	285	79,4	106,6
529314	16,8	64,1	19,0	174	58,5	108,0
482429	16,4	65,3	18,3	549	89,4	106,8
762097	16,1	64,5	19,5	2005	100,0	108,6
640032	18,2	65,1	16,6	473	76,8	104,8
710208	15,4	65,4	19,2	395	88,4	108,5
390282	18,6	66,2	15,2	413	72,2	104,9
1278116	17,9	63,5	18,7	109	45,0	104,7
781468	17,6	64,0	18,4	155	55,6	106,0
496648	18,4	62,6	19,1	74	28,4	102,8
1452596	19,6	65,3	15,2	60	59,4	104,1
537452	20,2	64,8	15,1	72	58,2	103,5
291261	20,2	64,9	14,9	46	57,9	101,9
623883	18,8	65,9	15,3	60	61,1	103,8
3455477	19,6	64,5	15,9	116	55,7	103,6
673001	19,7	63,8	16,5	116	47,3	105,1
660778	20,0	64,1	15,9	103	47,3	103,9
551327	20,8	64,4	14,9	92	45,8	103,2
414463	20,6	64,7	14,7	64	54,5	102,7
602344	21,3	65,3	13,4	122	43,4	104,4
553564	15,3	64,9	19,8	2114	100,0	114,6
1722739	18,2	65,4	16,4	75	68,8	105,3
604433	18,7	65,2	16,1	58	63,0	105,2
380260	19,3	65,5	15,3	56	55,7	102,2
409596	15,5	65,0	19,5	1363	100,0	110,2
328450	19,2	66,4	14,4	61	56,0	103,0

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

Rekomendacje w zakresie rozwoju analiz regionalnych w systemie statystyki gruzińskiej

polska pomoc
www.polskapomoc.gov.pl

WARSZAWA 2014

Opracowanie publikacji   Główny Urząd Statystyczny

Zespół

Dominika Rogalińska (Departament Badań Regionalnych i Środowiska)
Marek Mroczkowski (Departament Współpracy Międzynarodowej)
Krzysztof Kowalski (Urząd Statystyczny w Warszawie)
Katarzyna Wróbel (Departament Badań Regionalnych i Środowiska)
Maryla Dębicka (Departament Badań Regionalnych i Środowiska)
Barbara Szejgiec (Departament Badań Regionalnych i Środowiska)

Publikacja powstała w ramach projektu pt. „Wsparcie rozwoju systemu statystyki publicznej Gruzji w obszarze statystyki regionalnej. Transfer wiedzy potrzebnej do prowadzenia analiz rozwoju regionalnego oraz zestawiania rachunków regionalnych”.

Projekt współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Publikacja wyraża wyłącznie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Publikacja dostępna jest w Internecie – <http://www.stat.gov.pl>

Publikacja udostępniona jest na licencji *Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska*
(CC BY 3.0 PL)

polska pomoc

Spis treści

1. Wstęp	2
2. Kierunki rozwoju statystyki regionalnej	2
3. Współpraca z partnerami zewnętrznymi na poziomie regionalnym	3
3.1. Partnerzy i formy współpracy	3
3.2. Korzyści ze współpracy	4
3.3. Źródła finansowania	5
4. Organizacja pracy i podział zadań	6
5. Badanie potrzeb odbiorców	7
6. Analizy regionalne	10
6.1. Zespół analityczny	10
6.2. Publikacje analityczne – główne założenia	11
6.3. Metody i narracja statystyczna	13
6.4. Wskaźniki statystyczne w analizach regionalnych	15
6.5. Elementy graficzne	16
6.6. Źródła danych (metainformacje)	17
7. Narzędzia informatyczne wspierające analizy regionalne	17
8. „Warsztat pracy” – wewnętrzne działania usprawniające	18
9. Udostępnianie informacji	19
10. Współpraca z mediami jako szczególną grupą odbiorców	21
11. Edukacja statystyczna	22
11.1. Edukacja statystyczna odbiorców	22
11.2. Edukacja kadry pracowniczej	23
12. Wnioski	23
Załącznik 1. Ankieta badania satysfakcji i potrzeb użytkowników korzystających z informacji statystycznych	25
Załącznik 2. Ankieta badania zapotrzebowania jednostek samorządu terytorialnego na informacje statystyczne	31

1. Wstęp

Rosnące znaczenie informacji we współczesnym świecie, przy jednocześnie wysokiej jej podaży (powodującej chaos informacyjny i ekspansję pogarszającej się jakości przekazu), powoduje konieczność akcentowania roli statystyki publicznej jako instytucji zabezpieczającej – w sposób rzetelny, wiarygodny i kompletny – potrzeby informacyjne społeczeństwa.

Z tego względu, statystyka publiczna – w odpowiedzi na pojawiające się wyzwania – powinna stawiać sobie za cel rozwój systemu informacyjnego, służącego pełniejszemu zaspokajaniu potrzeb informacyjnych różnych grup odbiorców (zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym).

W kontekście rosnącego znaczenia polityki regionalnej, statystyka publiczna powinna dążyć do zapewnienia informacji służących monitorowaniu rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do usług publicznych oraz współtworzenia spójnego systemu wskaźników, umożliwiających śledzenie i ocenę realizacji programów, zarówno podstawowych, jak i specyficznych dla poszczególnych regionów.

Współpraca z partnerami zewnętrznymi determinuje konieczność wdrażania zstandardyzowanych działań, niezbędnych w określonych obszarach, w tym dotyczących:

- organizacji pracy i podziału zadań,
- badania potrzeb odbiorców,
- analiz regionalnych i działalności publikacyjnej,
- narzędzi informatycznych wspierających rozwój analiz,
- udostępniania informacji,
- edukacji statystycznej.

Przedstawione w dokumencie rekomendacje opierają się na dotychczasowych, sprawdzonych doświadczeniach polskiej statystyki publicznej zarówno w zakresie realizacji zadań w obszarze współpracy zewnętrznej na szczeblu regionalnym, zasad organizacji pracy jednostek/komórek w statystyce, jak również działań usprawniających, prowadzonych w tym zakresie.

2. Kierunki rozwoju statystyki regionalnej

Statystyka regionalna jest interdyscyplinarną dziedziną opisującą zjawiska społeczne, gospodarcze i środowiskowe, dla których czynnikiem integrującym jest przestrzeń. Zadaniem priorytetowym powinno być zatem współtworzenie – przy zaangażowaniu wielu beneficjentów i gestorów informacji statystycznych – spójnego systemu informacyjnego, służącego monitorowaniu rozwoju regionalnego.

W polskiej statystyce publicznej, wobec wzrostu zapotrzebowania odbiorców (w tym jednostek samorządu terytorialnego) na informacje statystyczne, został uruchomiony, w ramach środków własnych, system wsparcia informacyjnego odbiorców, w szczególności samorządów terytorialnych.

Kluczowym ogniwem podmiotowym tworzonego systemu wsparcia informacyjnego odbior-

ców w regionach są Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych (WOBR), działające w urządach statystycznych (szerzej o WOBR w pkt 4).

Kierunki działań w polskiej statystyce regionalnej będą determinowane przez nowe podejście do badań regionalnych:

- wymiar terytorialny – rozwój badań ukierunkowany na otrzymywanie wyników dla niższych od obecnych przekrojów terytorialnych:
  - zróżnicowania poziomu i dynamiki rozwoju regionalnego – badanie zapewnia informacje potrzebne do monitorowania zmian poziomu i dynamiki rozwoju regionalnego oraz analiz zróżnicowania regionalnego,
  - statystyczny system informacyjny o miastach – dostarczający informacje do obserwacji zmian zachodzących w polskich miastach, z uwzględnieniem zapotrzebowania krajowego i międzynarodowego,
  - statystyczny system informacyjny obszarów wiejskich – integrujący dane charakteryzujące obszary wiejskie w zakresie zjawisk społecznych i gospodarczych oraz umożliwiającą analizę stopnia rozwoju gospodarczego i poziomu życia na obszarach wiejskich,
  - audyt miejski – zapewniający dane do europejskiego programu monitoringu miast „Urban Audit”,
- podejście do przestrzeni – obszary funkcjonalne, często oderwane od granic administracyjnych (patrz również pkt 6.4).

3. Współpraca z partnerami zewnętrznymi na poziomie regionalnym

W powszechnej opinii odbiorców statystyka publiczna kojarzy się wyłącznie lub w pierwszej kolejności z dostarczaniem danych statystycznych. Celem powinno być kształtowanie poglądu na temat statystyki publicznej jako organu doradczo-ekspertycznego w obszarach:

- projektowania i realizacji badań statystycznych według jednolitych standardów klasyfikacyjnych i metodologicznych,
- planowania i monitorowania realizacji strategii rozwoju polityk publicznych, w tym tworzenia informacyjnych systemów bazodanowych,
- opracowywania analiz statystycznych,
- doradztwa w zakresie prawidłowego doboru i interpretacji danych statystycznych przez użytkowników.

3.1. Partnerzy i formy współpracy

Statystyka publiczna, dążąc do odpowiedniego odwzorowania rzeczywistości, potrzebuje kompetentnych i odpowiedzialnych partnerów w procesie opracowywania i prowadzenia badań. Szczególne znaczenie mają więc inicjatywy pozwalające na wymianę stanowisk, opinii i dobrych praktyk. Pozwalają one na pełniejsze dostrzeganie potrzeb odbiorców i podejmowanie działań z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym (antycypacja potrzeb).

Współpraca regionalna statystyki publicznej powinna obejmować:

- interesariuszy zajmujących się rozwojem regionalnym na szczeblu krajowym;

Dla Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) jest to przede wszystkim Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, w tym działające pod jego przewodnictwem – Krajowe Forum Terytorialne oraz Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk, Związek Miast Polskich.

- partnerów regionalnych.

Dla Urzędów Statystycznych (US) są to jednostki samorządu terytorialnego, w tym Urzędy Marszałkowskie, jednostki administracji rządowej, w tym Urzędy Wojewódzkie, środowiska naukowe powiązane z uczelniami wyższymi, instytucje otoczenia biznesu.

Współpraca z partnerami może być regulowana listami intencyjnymi oraz porozumieniami partnerskimi o współpracy. Głównym celem zastosowania takich rozwiązań jest formalne zainicjowanie bilateralnej współpracy w celu wymiany informacji dla potrzeb programowania rozwoju regionalnego, poprzez podejmowanie wspólnych projektów badawczych w zakresie diagnozowania warunków i poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

GUS podpisał list intencyjny z Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju. US-y podpisały porozumienia ze wszystkimi Urzędami Marszałkowskimi oraz wybranymi placówkami naukowymi.

Innymi formami nawiązania współpracy z partnerami zewnętrznymi mogą być:

- członkostwo w zespołach eksperckich i zadaniowych oraz spotkania robocze;
- współorganizowanie konferencji, seminariów i innych spotkań o charakterze naukowo-dydaktycznym zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym, które mogą być miejscem wymiany doświadczeń pomiędzy statystyką publiczną, a władzami regionalnymi i środowiskami naukowo-badawczymi.

3.2. Korzyści ze współpracy

Współpraca partnerska powinna przynosić korzyści dla wszystkich zaangażowanych interesariuszy. Dla statystyki publicznej powinny to być przede wszystkim:

- dostęp do potencjalnych nowych źródeł informacji, umożliwiający ocenę ich przydatności i ewentualną integrację z zasobami statystycznymi,
- dostęp do informacji o potrzebach odbiorców i stopniu ich zaspokojenia,
- dostęp do opinii i uwag na temat produktów statystyki publicznej (szczególnie ważne w przypadku ewaluacji nowych produktów), mających na celu ich doskonalenie,
- wspólne rezultaty prac i dzielenie się wiedzą (jako wyniki projektów analitycznych i badawczych),
- bezpłatny dostęp do publikacji i analiz, opracowywanych przez jednostki zewnętrzne,
- ogólnie pojęta wymiana doświadczeń w zakresie działań realizowanych z wykorzystaniem informacji statystycznych,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych do realizacji nowych działań w statystyce.

3.3. Źródła finansowania

Prowadzenie badań statystycznych jest procesem wymagającym zaangażowania dużych środków finansowych zarówno na poziomie statystyki publicznej, jak i na poziomie respondentów. Z reguły, w ramach **programu badań statystycznych statystyki publicznej** nie można spełnić wszystkich potrzeb informacyjnych odbiorców, ponieważ realizacja części z nich (np. incydentalnych, marginalnych, nietypowych, o ograniczonym zasięgu terytorialnym) w ramach rozwiązań systemowych byłaby nieracjonalna.

Sposobem realizacji takich potrzeb, poza programem badań statystycznych, może być m.in. wykonywanie **badań statystycznych lub analiz problemowych na zlecenie użytkownika**. Korzyścią z przyjęcia takiego rozwiązania jest możliwość wykorzystania danych objętych tajemnicą statystyczną bez jej naruszania.

W statystyce publicznej **źródłem finansowania** przedsięwzięć statystycznych mogą być zatem:

- środki własne;

Dla polskiej statystyki publicznej jest to budżet resortu statystyki założony w ustawie budżetowej na dany rok – GUS jest organem administracji rządowej i zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) należy do sektora finansów publicznych. Dochody i wydatki jednostek sektora finansów publicznych są ujęte w budżecie państwa uchwalanym corocznie przez Sejm w formie ustawy budżetowej na okres roku kalendarzowego.

Badania statystyczne statystyki publicznej są finansowane, ze środków budżetu państwa, ujętych w części dotyczącej GUS, do wysokości określonej corocznie w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej (PBSSP). W przypadku, gdy PBSSP określa, iż prowadzącym badanie będzie inny organ administracji państwowej, środki na jego realizację ujęte są odpowiednio w części go dotyczącej. W wyjątkowych przypadkach badanie statystyczne ujęte w Programie może być finansowane ze źródeł pozabudżetowych, zadeklarowanych przez prowadzącego badanie.

- środki zewnętrzne:

- środki partnerów krajowych, mające na celu współfinansowanie działań;

W polskiej statystyce publicznej są to fundusze pozyskiwane w wyniku prowadzonej współpracy w obszarze prac badawczo-analitycznych, współorganizacji spotkań, także w myśl art. 21 ustawy o statystyce publicznej, tzn. że poza badaniami ujętymi w programie badań, służby statystyki publicznej mogą prowadzić badania statystyczne na indywidualne zamówienia z zastrzeżeniem, że badanie takie może się odbywać wyłącznie na zasadzie udziału dobrowolnego. Jeżeli nie narusza to uzasadnionego interesu zamawiającego lub zleceniodawcy i nie zastrzeżono w umowie wykorzystania wyników badań wyłącznie na potrzeby zamawiającego, wyniki takie stają się danymi statystyki publicznej i mogą być wykorzystywane, udostępniane i rozpowszechniane przez służby statystyki publicznej.

- fundusze zagraniczne.

W polskiej statystyce publicznej są to środki pochodzące głównie z Unii Europejskiej.

4. Organizacja pracy i podział zadań

Przyjmując model organizacyjny służb statystyki publicznej należy założyć, że podstawą efektywnej obsługi informacyjnej użytkowników (w tym samorządu terytorialnego) powinny być zintegrowane i wzajemnie uzupełniające się działania wielu jednostek i komórek organizacyjnych statystyki.

W kontekście potrzeb odbiorców i współpracy z partnerami zewnętrznymi na poziomie regionalnym, dobrą praktyką jest powołanie:

- **na szczeblu centralnym** – koordynatora merytorycznego dla prac nad rozwojem systemu regionalnej informacji statystycznej, jak również koordynatora w zakresie ogólnie pojętego udostępniania informacji wynikowych;
- **na szczeblu regionalnym** – komórek odpowiedzialnych za propagowanie wiedzy o statystyce w regionie, realizujących (łącznie lub współdziałając) zadania w zakresie współpracy zewnętrznej przy projektach badawczo-analitycznych nad rozwojem regionu, działalności publikacyjnej oraz w obszarze „prostego” udostępniania informacji wynikowych.

Organizacja prac – polska statystyka publiczna

W polskiej statystyce publicznej koordynacją całości prac w zakresie organizacji badań statystycznych statystyki publicznej, gwarantujących wypracowanie informacji, także w przekrojach terytorialnych, zajmuje się Departament Programowania i Koordynacji Badań (PK),

realizując zadania na rzecz m.in. wykorzystania dla potrzeb statystyki administracyjnych źródeł danych, a także badania potrzeb informacyjnych użytkowników statystyki publicznej. Zadania koordynacyjne **w obszarze badań regionalnych** leżą w kompetencjach Departamentu Badań Regionalnych i Środowiska (BR) i koncentrują się m.in. na:

- *prowadzeniu prac nad rozwojem systemu regionalnej informacji statystycznej w zakresie wsparcia informacyjnego wszystkich odbiorców danych;*
- *projektowaniu metod i form zaspokojenia zapotrzebowania na opracowania i publikacje statystyczne w przekrojach regionalnych i lokalnych;*
- *wspieraniu metodologicznym i zapewnieniu spójności przygotowywanych analiz i opracowań w przekrojach regionalnych;*
- *koordynowaniu i monitorowaniu działań wojewódzkich ośrodków badań regionalnych w celu uspołnienienia i standaryzacji zadań, w tym przyjęcia wspólnych, wysokich standardów metodologicznych, jak również promocji i transferu dobrych praktyk.*

W zakresie **rozpowszechniania, udostępniania i popularyzacji informacji statystycznych**, działania koordynowane centralnie realizowane są przez Departament Informacji i dotyczą m.in. prowadzenia prac zapewniających wykorzystywanie nowoczesnych metod dostępu do informacji, zakresu udostępniania informacji i działalności prasowej prowadzonej przez wszystkie jednostki statystyki publicznej.

Podstawowym ogniwem systemu wsparcia informacyjnego odbiorców w regionie (w tym samorządów terytorialnych) są utworzone w 2010 r., w strukturach wszystkich urzędów statystycznych, komórki ds. badań, analiz i monitoringu rozwoju społeczno-gospodarczego regionu – **Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych**. Zgodnie z przyjętym modelem organizacyjnym, WOBR stanowią istotny element usprawnienia i zintensyfikowania mechanizmów współpracy statystyki publicznej z odbiorcami, w tym administracją samorządową oraz rządową szczebla terenowego zwłaszcza w zakresie monitorowania i ewaluacji polityki rozwoju regionalnego. Jako centra wiedzy społeczno-gospodarczej o województwach, prowadzą działania, we współpracy z partnerami zewnętrznymi, które obejmują:

- *rozpoznawanie i analizę zapotrzebowania na informacje statystyczne w przekrojach terytorialnych, a także projektowanie metod i form ich zaspokojenia (poprzez m.in. stałe monitorowanie zidentyfikowanych typów użytkowników oraz antycypacyjne badanie potrzeb, poszukiwanie metod większego zainteresowania produktami statystycznymi);*
- *monitorowanie i ewaluację procesów rozwojowych w regionie oraz doskonalenie obecnie funkcjonujących rozwiązań w zakresie prowadzenia badań i analiz regionalnych;*
- *zagwarantowanie stałego dostępu do porównywalnych wyników statystycznych w czasie i przestrzeni, jednolitych standardów informacyjnych (w tym stałe, rzetelne oraz obiektywne informowanie o sytuacji społeczno-gospodarczej regionów) oraz edukację statystyczną.*

5. Badanie potrzeb odbiorców

Istotnym z punktu widzenia usprawnienia procesu udostępniania informacji wyników powinno być prowadzenie przez jednostki statystyczne badań satysfakcji oraz potrzeb użytkowników, których efekty powinny determinować kierunki rozwoju badań i analiz statystycznych.

W ramach badania, gromadzeniu i analizie powinny być poddane wszystkie aspekty związane z kategoryzacją poszczególnych grup odbiorców i ich potrzeb informacyjnych.

Celem prowadzenia takich działań powinno być dostosowanie systemu badawczego statystyki publicznej, wypracowanie informacji wynikowych i prezentowanie ich w formach i zakresie adekwatnych do potrzeb użytkowników (w oparciu m.in. o antycypację takich postulatów).

Proces diagnozowania potrzeb odbiorców powinien uwzględniać niżej wymienione aspekty:

- a) określenie **źródeł potrzeb** informacyjnych kierowanych pod adresem statystyki publicznej:
- analiza zobowiązań międzynarodowych i krajowych,
  - sklasyfikowanie potrzeb według grup odbiorców;

W polskiej statystyce publicznej są to organy władzy publicznej – państwowej i samorządowej, środowiska naukowe, media, przedsiębiorcy, studenci i uczniowie, pozostali użytkownicy instytucjonalni i indywidualni.

- b) określenie **źródeł informacji o potrzebach** użytkowników:
- akty prawne (międzynarodowe i krajowe),
  - internetowy monitoring wykorzystania zasobów statystyki publicznej – Portal Informacyjny statystyki, w tym banki i bazy danych, udostępnione użytkownikom,
  - składane zamówienia;

W polskiej statystyce publicznej są to przede wszystkim zamówienia wpływające do Departamentu Informacji oraz Informatoriów Statystycznych.

- uzgodnienia do programu badań statystycznych, które powinny być prowadzone cyklicznie;

W polskiej statystyce publicznej konsultacje zewnętrzne są prowadzone nad PBSSP w cyklu rocznym, co wiąże się częstotliwością ustalania rocznego Programu Badań przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia. Projekt PBSSP na każdy następny rok ustalany jest przez Radę Statystyki, na podstawie propozycji przygotowanej przez Prezesa GUS. Rada Statystyki przedstawia Radzie Ministrów projekt PBSSP nie później niż do 30 czerwca każdego roku.

- wytyczne organów opiniodawczo-doradczych;

W polskiej statystyce publicznej są to m.in. Rada Statystyki, Komisja Metodologiczna, Komisja Programowa, Naukowa Rada Statystyczna.

- umowy, porozumienia o współpracy,
- konferencje, zewnętrzne grupy i zespoły robocze;

- c) określenie **dysponentów źródeł informacji o potrzebach** użytkowników, którymi są przede wszystkim komórki bezpośrednio obsługujące odbiorców;

W GUS istotną rolę odgrywa Departament Informacji, koordynujący obsługę informacyjną odbiorców krajowych i zagranicznych, ale również departamenty branżowe, które gwarantują merytoryczne wsparcie w realizacji zamówień. W urzędach statystycznych wiodącą rolę odgrywają Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych, które zajmują się obsługą klientów w Informatoriach Statystycznych, biorą udział w spotkaniach zewnętrznych, prowadzą szeroko rozumiane działania na rzecz monitorowania i diagnozowania rozwoju regionalnego.

- d) analizę **możliwości i celowości uwzględnienia nowych potrzeb** informacyjnych w systemie statystyki publicznej, która powinna obejmować:
- ocenę racjonalności finansowej i użyteczności praktycznej nowej informacji:
    - celowość prowadzenia obserwacji (dla kogo? po co? jak często?),
    - ocena obciążenia respondentów,
  - zasadę doboru tematyki badawczej według której musi być:
    - zachowana korelacja z interesem statystyki publicznej w zakresie rozwoju badań statystycznych w perspektywie długookresowej (cykliczność, ogólne zastosowanie – w tym porównywalność w czasie i przestrzeni),
    - uwzględnienie potrzeb odbiorców, które korespondują z działaniami w zakresie monitorowania i ewaluacji rozwoju regionalnego,
    - zachowane założenie unikania dublowania prac (w tym kontekście konieczne jest dobre rozpoznanie rynku badawczego i współpraca z partnerami zewnętrznymi, w konsekwencji – jeśli możliwe – efektywne wykorzystanie istniejących źródeł).

W polskiej statystyce publicznej metodyka diagnozowania potrzeb informacyjnych użytkowników jest obecnie opracowywana.

Ponadto w 2013 r. przeprowadzono koordynowane centralnie, zestandaryzowane badanie satysfakcji z elementami potrzeb użytkowników – patrz załącznik 1 (formularz Badania satysfakcji z elementami potrzeb użytkowników korzystających z informacji statystycznych).

W przypadku funkcjonowania jednostek organizacyjnych statystyki w terenie, w celu podniesienia standardów obsługi klienta w urzędzie, zaleca się prowadzenie **własnych badań satysfakcji lub/i potrzeb**, na podstawie których dana jednostka będzie mogła wprowadzić wewnętrzne działania usprawniające.

W polskiej statystyce publicznej przykładem takiego badania są cykliczne działania Urzędu Statystycznego w Warszawie adresowane do samorządu terytorialnego – patrz załącznik 2 (formularz Badania zapotrzebowania jednostek samorządu terytorialnego na informacje statystyczne).

Projektując ankiety badania satysfakcji i potrzeb użytkowników informacji statystycznej należy pamiętać o zmieniających się uwarunkowaniach zewnętrznych i kierunkach polityk publicznych, a w związku z tym potrzebach odbiorców, co w konsekwencji skutkuje koniecznością wprowadzania zmian w założeniach do badania („ankiety ewoluujące”).

6. Analizy regionalne

6.1. Zespół analityczny

Opracowania analityczne powinny być tworzone przez **zespoły pracowników** posiadających doświadczenie i wiedzę przede wszystkim w zakresie:

- założeń metodologicznych i specyfiki prowadzonych badań statystycznych,
- zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych w skali kraju i regionów.

Celem powołania zespołów jest wzmacnianie potencjału analitycznego służb statystyki publicznej oraz wzbogacanie oferty informacyjnej o zaawansowane opracowania analityczne.

Do dyspozycji zespołu analitycznego powinni być również – mający pogłębioną wiedzę – eksperci z komórek autorskich poszczególnych badań.

*W polskiej statystyce publicznej w 2014 r. rozpoczęto działania mające na celu stworzenie zasobu analitycznego (złożonego ze specjalistów GUS i US-ów), na bazie którego będą powołane **dziedzinowe zespoły analityczne**, których zadaniem będzie:*

- *wspieranie prac analitycznych prowadzonych w departamentach (GUS) i Wojewódzkich Ośrodkach Badań Regionalnych (US);*
- *podejmowanie nowych prac analitycznych, integrujących wyniki różnych badań statystycznych oraz informacje ze źródeł pozastatystycznych;*
- *przygotowywanie opracowań analitycznych;*
- *opracowywanie szczegółowych opisów metodologicznych badań statystycznych;*
- *wymiana wiedzy i doświadczeń w zakresie prac o charakterze analitycznym;*
- *wspieranie rozwoju zakresu informacyjnego dziedzinowych baz danych.*

Realizacja prac badawczo-analitycznych w statystyce publicznej powinna być wspierana przez ekspertów zewnętrznych. Głównym kryterium doboru **ekspertów zewnętrznych** do współpracy powinny być:

- posiadanie wiedzy na temat charakteru działalności statystyki publicznej, tj. obowiązujących zasad, które warunkują wypracowanie i udostępnienie wysokiej jakości informacji wynikowych:
  - . obiektywizmu, tj. opracowywania, tworzenia i rozpowszechniania statystyk w sposób obiektywny, profesjonalny i przejrzysty, zapewniający równe traktowanie wszystkich użytkowników,
  - . przydatności, tj. jak najlepszego zaspokojenia potrzeb użytkowników,
  - . terminowości i punktualności, tj. terminowego i punktualnego publikowania informacji wynikowych,
  - . dostępności i przejrzystości, tj. prezentowania informacji statystycznych w zrozumiałej formie, upowszechnianych w odpowiedni i dogodny sposób, zgodnie z zasadą bezstronności wraz z właściwymi metadanymi i wytycznymi.
- niezależność naukowa oraz wysoka jakość dotychczasowego dorobku naukowego w zakresie wypracowanych wyników prac badawczo-analitycznych.

6.2. Publikacje analityczne – główne założenia

Jednym z rodzajów produktu statystycznego jest **publikacja statystyczna**. Opracowanie zrozumiałych, przejrzystych informacji statystycznych, zwłaszcza zawierających syntetyczny opis analityczny, zwiększa zainteresowanie opinii publicznej wynikami pracy statystyki publicznej, a przez to wpływa na wzrost zaufania i chęci współpracy w badaniach statystycznych.

W celu uspoźnienia zawartości publikacji zaleca się wdrożenie spójnych dla wszystkich jednostek statystyki publicznej **wytycznych i zasad opracowywania informacji wynikowych** (w formie tabelarycznej i opisowej).

*W polskiej statystyce publicznej są to **zasady sporządzania tablic statystycznych i opracowywania tekstów analitycznych** (okresowo modyfikowane), implementowane przez wszystkie jednostki organizacyjne zajmujące się działalnością wydawniczą.*

*Decydującą rolę w działalności publikacyjnej polskiej statystyki publicznej odgrywa **Komitet Redakcyjny** jako jeden ze stałych organów opiniodawczo-doradczych Prezesa GUS, który:*

- opiniuje założenia rozwoju systemu udostępniania i rozpowszechniania informacji statystycznych z uwzględnieniem zastosowań technologii informatycznych,*
- opiniuje projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej w części dotyczącej działalności publikacyjnej,*
- dokonuje corocznej analizy działalności publikacyjnej resortu statystyki i formułuje w tym zakresie wnioski i zalecenia,*
- opiniuje założenia i szczegółowe koncepcje wybranych ważniejszych publikacji GUS i urzędów statystycznych, stosownie do ustaleń przyjętych w planie wydawniczym oraz wszystkich publikacji pozaplanowanych,*
- rozpatruje inne sprawy związane z funkcjonowaniem systemu udostępniania i rozpowszechniania informacji statystycznych wnoszone przez jednostki statystyki publicznej.*

Prace Komitetu realizowane są poprzez:

- rozpatrywanie materiałów przedkładanych przez jednostki autorskie,*
- rozpatrywanie opinii członków Komitetu Redakcyjnego i powoływanie recenzentów,*
- dyskusje, opinie i wnioski przedstawiane na posiedzeniach Komitetu,*
- opinie i wnioski zgłaszane w trybie obiegowym.*

Komitet Redakcyjny może powoływać – zgodnie z potrzebami – zespoły robocze do opracowania lub oceny projektów rozwiązań bardziej złożonych przedsięwzięć.

Podejmowane działania dotyczące ewoluowania form i zakresu tematycznego publikacji statystycznych powinny być odpowiedzią na uwagi odbiorców. Jednocześnie powinny zmierzać do zmiany filozofii myślenia i koncentrować się na zasadzie, że „publikacja nie jest celem działalności – celem jest jak najpełniejsze zaspokojenie potrzeb, a publikacja jest narzędziem służącym realizacji celu”. W związku z powyższym **działania publikacyjne powinny być ukierunkowane na:**

- projektowanie produktów zindywidualizowanych, dostosowanych do potrzeb odbiorców,**
- poszukiwanie nowych form i sposobów prezentowania informacji,**

- włączanie odbiorcy w proces projektowania produktu (w szczególności dotyczy to samorządu terytorialnego),
- podejmowanie tematyki związanej z obszarami funkcjonalnymi,
- szersze uwzględnianie specyfiki jednostek terytorialnych,
- doskonalenie produktów zawierających informacje będące tradycyjnie w obszarze największego zainteresowania odbiorców, w tym syntetyczne ujęcie tematyki regionalnej m.in. poprzez łączenie wielu dziedzin,
- w odniesieniu do opracowań drukowanych – koncentracja głównie na publikacjach analitycznych oraz krótkich opracowaniach (typu foldery, infografiki, broszury kieszonek).

Szczególne znaczenie dla użytkowników mają **publikacje umożliwiające dokonywanie porównań regionalnych**. W związku z powyższym, zaleca się opracowanie zestandaryzowanego zestawu publikacji zbiorczych, spełniających potrzeby o charakterze ciągłym, ukazujących się regularnie, jednocześnie stanowiących kompleksową analizę każdego województwa, uwzględniającą zjawiska istotne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego danego regionu.

Opracowania statystyczne, ujęte w systemie, powinny być łatwo identyfikowalne dla odbiorcy i stanowić spójną serię – porównywalnych pomiędzy województwami – publikacji statystycznych.

W polskiej statystyce publicznej funkcjonuje zestandaryzowany System regionalnych opracowań analitycznych, który obejmuje wydawnictwa urzędów statystycznych:

- *miesięczny Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa (opracowanie sygnałne, zawierające opisy, tablice i wykresy),*
- *kwartalny Biuletyn statystyczny województwa (publikacja tabelaryczna z uwagami metodycznymi),*
- *roczny Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa – publikacja analityczna, oparta na statystyce krótkookresowej (miesięcznej i kwartalnej), wydawana w maju po roku sprawozdawczym,*
- *Rocznik – 2-tomowa publikacja, w formie tabelarycznej, z uwagami metodycznymi, zawierająca ostateczne informacje wynikowe dla wszystkich poziomów terytorialnych,*
- *roczne Statystyczne Vademecum Samorządowca – zbiór podstawowych informacji w formie infografik.*

Zaleca się przyjęcie podstawowych **założeń dotyczących konstrukcji publikacji**, jak i sposobu prezentowania informacji:

- w publikacjach zbiorczych, z uwagi na wielość prezentowanych informacji pochodzących z różnych źródeł (badań), dla ułatwienia poprawnej interpretacji informacji, należy uwzględnić:
  - uwagi metodologiczne (jako odrębny rozdział, dobra praktyka – informacje w tekstach),
  - tablice przeglądowe z podstawowymi wskaźnikami (w retrospekcji),
  - wskazówki odnośnie miejsca prezentowania informacji w szerszym zakresie (odniesienia do publikacji, baz danych),

- dane z poszczególnych obszarów tematycznych powinny być prezentowane w sposób umożliwiający porównywanie wyników, tj. według tej samej retrospekcji (wieloletnie szeregi czasowe i dynamika zjawisk), standardów klasyfikacyjnych (prezentacja struktury),
- opracowanie regionalne zawsze powinno zawierać analizę natężenia zjawisk w przekrojach terytorialnych (tam gdzie możliwe – poniżej województwa), porównanie do kraju, tam gdzie zasadne – rankingi województw.

W zakresie organizacji pracy nad publikacjami zaleca się wdrożenie **wieloetapowego procesu kontroli** pisanych opracowań (merytorycznej oraz technicznej/redakcyjnej). Dobrą praktyką jest przekazanie tekstu osobie trzeciej (tj. niekoniecznie znającej temat), aby obiektywnie odniosła się do jego treści i ewentualnych błędów.

Istotne w działalności publikacyjnej jest przeprowadzanie **procesu ewaluacji nowych produktów** – w celu ich doskonalenia.

W polskiej statystyce publicznej cennym źródłem informacji zwrotnej o produkcji, oprócz monitoringu wejść na strony i ankiet ewaluacyjnych, jest wymiana poglądów i opinii podczas konsultacji i spotkań zewnętrznych.

W przypadku, gdy tworzone opracowanie ma ukazać się w **Internecie**, zaleca się zwrócenie większej uwagi na zwięzłość tekstu, który zazwyczaj trafia do zajętego czytelnika, zwykle tylko „skanującego” teksty. Należy również stosować powszechnie dostępne formaty edytowalne dla tabelarycznych zestawień danych. Format opracowania internetowego powinien umożliwić jego łatwe drukowanie.

Każde opracowanie internetowe powinno być opatrzone datą opublikowania (co świadczy o jego aktualności).

6.3. Metody i narracja statystyczna

Stosowane metody statystyczne powinny być **zrozumiałe** dla przeciętnego odbiorcy.

W analizach regionalnych, obejmujących monitorowanie rozwoju regionalnego, istotną rolę powinna odgrywać możliwość dokonywania **porównań zarówno w czasie, jak i przestrzeni**.

W badaniu dynamiki zjawisk ważne jest dokonywanie analizy szeregów czasowych, wykorzystując jako narzędzie badawcze – powszechnie stosowane – **metody indeksowe**. Zastosowanie wskaźników i indeksów nie powinno ograniczać się tylko do pomiaru dynamiki zjawiska. Analogiczna metodologia może być stosowana do analizy danych przekrojowych, np. porównania wartości pewnej cechy w różnych krajach, regionach lub grupach populacji. W tej sytuacji zastosowanie mogą mieć głównie wskaźniki jednopodstawowe.

Istotne z punktu widzenia potrzeby dokonywania pomiaru poziomu rozwoju regionów oraz porównań (rankingów i klasyfikacji) są **wskaźniki syntetyczne**, obejmujące wiele zdarzeń społecznych i gospodarczych (tj. złożone z wielu parametrów i wyliczane z uwzględ-

nieniem wag). Zagrożeniem jest jednak subiektywizm w doborze zestawu zmiennych i metod (ilu ekspertów, tyle poglądów). Kierunkiem działań powinna być współpraca w szerokim gronie ekspertów (z udziałem środowisk naukowych) w zakresie:

- doboru zestawu zmiennych wykorzystanych do obliczeń,
- obliczenia na podstawie zmiennych wskaźników – atrybutów i określenia ich charakteru,
- przekształcenia atrybutów do poziomu stymulant (wyższej wartości atrybutu odpowiada wyższy poziom badanego zjawiska),
- wyboru metody statystycznej i wyodrębnienia jednorodnych podzbiorów atrybutów oraz wyznaczenia kilku syntetycznych agregatowych cech diagnostycznych,
- przeprowadzenia analiz porównawczych w oparciu o wyodrębnione cechy syntetyczne.

Sporządzanie opisów analitycznych przez statystykę publiczną obliuguje do stosowania określonych zasad, mając na uwadze, że jej wartość dodana polega na tym, że często jest podstawą podejmowania ważnych decyzji w zakresie polityk rozwojowych w skali kraju i regionów.

Przede wszystkim zaleca się odejście od sposobu myślenia w kategoriach opisu danych, a raczej budowanie opracowania, bazując na sednie poruszanych kwestii i zagadnień. Dlatego pracę należy rozpocząć od zadania pytania, dlaczego odbiorca miałby zainteresować się daną informacją oraz kto dokładnie stanowi grupę odbiorców, gdyż to wpłynie na **dobór informacji, wybór języka i sposobu narracji oraz oprawy graficznej tekstu.**

Opracowanie powinno zawierać najważniejsze i najbardziej istotne **wnioski w kontekście krótko- i długookresowych trendów.**

Autor tekstu powinien cechować się bezstronnością, ale jednocześnie profesjonalizmem, odnosząc się w opracowaniu do **różnych źródeł**, ale zachowując **zasadę poufności danych.**

W formułowaniu wniosków należy **unikać nadinterpretacji** (nie należy umieszczać hipotez, które mogą być źle zrozumiane i rozpowszechnione (zasada obiektywizmu). Wskazywane powinny być fakty, których wpływ był znaczący i można go udokumentować (**wnioski podparte wiarygodnymi liczbami**).

Analiza związków przyczynowo-skutkowych jest postrzegana korzystnie, jeśli są one nowe i empirycznie potwierdzone. Należy zachować właściwe proporcje przy opisie poszczególnych zjawisk i procesów społecznych i gospodarczych (dotyczy analizy wpływu zjawisk sezonowych lub jednorazowych).

Bardzo ważne jest ujęcie – jeśli pozwala dostępność danych – **problemu badawczego w szerszym kontekście społeczno-ekonomicznym**, co pozwala uwypuklić relacje zachodzące z otoczeniem i tworzyć tzw. wartość dodaną w prowadzonej analizie.

Akapit wstępny uważany jest za najważniejszą część tekstu, która ma zainteresować oraz sformułować podstawowe przesłanie tekstu. Akapit powinien zwięźle i jasno podsumo-

wać tekst, unikając podawania dużej porcji danych, zapoznając odbiorcę z najważniejszymi i najbardziej interesującymi faktami / wnioskami.

Zaleca się, aby w części analitycznej były prezentowane również dane historyczne i ich analiza w celu ustalenia **tendencji rozwojowych** w danym obszarze badawczym.

Konieczne jest zatem zachowanie **zgodności danych** prezentowanych w retrospekcji z poprzednio publikowanymi – w przypadku, gdy ulegają zmianie, należy fakt ten odpowiednio zaznaczyć (skomentować).

Liczby i wskaźniki, mimo że są nierozdzieloną częścią opracowania statystycznego, nie powinny dominować (przynajmniej w pierwszych zdaniach – akapitach). Ogólna zasada odnosi się do unikania wprowadzania „długich” liczb – w przypadku danych o długim rozwinięciu dziesiętnym, powinny być one zaokrąglone.

Przy opisie zróżnicowania powinno się **ostrożnie stosować sformułowania** „wzrosło”, „spadło”, tak, aby przy dużym zagęszczeniu wyrażen tego typu nie otrzymać wrażenia „języka wyścigów” (ang. „statystyki windowe” – elevator statistics).

6.4. Wskaźniki statystyczne w analizach regionalnych

Zbiorcze regionalne opracowania analityczne powinny dotyczyć **rozwoju w obszarach**:

- demograficznym (populacja i jej dynamika, kapitał ludzki),
- społecznym (kapitał społeczny, „spójność” i wykluczenie),
- ekonomicznym (rynek pracy, produktywność gospodarki, zasobność i poziom rozwoju gospodarczego),
- kulturowym i instytucjonalnym.

Przy doborze wskaźników należy wziąć pod uwagę **podstawowe kryteria**, które warunkują otrzymanie wysokiej jakości produktu, adekwatnego do potrzeb odbiorców, tj.:

- dostępność danych (metoda badań statystycznych determinuje dostępność danych na różnych poziomach terytorialnych),
- ograniczenia badawcze (m.in. przedmiotowe i podmiotowe pokrycie informacyjne, tajemnica statystyczna, korekty i rewizje, terminy udostępnienia),
- przeznaczenie publikacji.

W polskiej statystyce publicznej przeznaczenie analiz regionalnych rozpatrywane jest według dwóch podstawowych kierunków potrzeb:

- *wsparcie informacyjne – podstawowe tendencje (dla ogółu społeczeństwa),*
- *monitorowanie rozwoju regionów (dla decydentów).*

Odnosnie **wsparcia informacyjnego w zakresie podstawowych tendencji** rozwojowych regionów, zaleca się opracowanie i przyjęcie standardowego zestawu tematów i zmiennych, które będą wykorzystywane w cyklicznie wydawanych regionalnych opracowaniach zbiorczych, w podziale na informacje pozyskiwane w cyklu krótkookresowym (na uży-

tek opracowań ukazujących się z częstotliwością mniejszą niż rok) oraz rocznym lub/i wieloletnim.

W polskiej statystyce publicznej są to zagadnienia:

- **krótkookresowe:** *ludność i demografia, rynek pracy, wynagrodzenia, świadczenia społeczne, ceny konsumpcyjne, rolnictwo, przemysł, budownictwo, budownictwo mieszkaniowe, rynek finansowy, wyniki finansowe, nakłady inwestycyjne, podmioty gospodarcze, koniunktura gospodarcza, bezpieczeństwo publiczne;*
- **roczne i wieloletnie:** *oprócz wyżej wymienionych – geografia, ochrona środowiska, budżety jednostek samorządu terytorialnego, budżety gospodarstw domowych, infrastruktura komunalna i mieszkaniowa, usługi społeczne (edukacja i wychowanie, ochrona zdrowia, kultura, sport, turystyka), nauka i technika, społeczeństwo informacyjne, transport i łączność, rachunki regionalne.*

Biorąc pod uwagę zmieniające się potrzeby odbiorców odnośnie monitorowania rozwoju regionalnego należy również podjąć działania w zakresie **zdefiniowania nowych jednostek przestrzennych** w badaniach statystycznych jako wsparcie działań dotyczących planowania i prowadzenia polityki regionalnej.

*W polskiej statystyce publicznej obecny kierunek **badania przestrzeni** obejmuje określenie:*

- *podziału na obszary słabo / gęsto zaludnione i pośrednie wg klasyfikacji DEGURBA (tj. klasyfikacji jednostek przestrzennych według stopnia urbanizacji),*
- *obszarów metropolitalnych – ważna rola miast w polityce regionalnej (motory wzrostu) i potrzeba monitorowania oraz analizowania jakości życia w miastach, rozpoznania i przeciwdziałania negatywnym trendom,*
- *obszarów wiejskich – pełnią wiele funkcji w sferze konsumpcji, produkcji (rolniczej i pozarolniczej), jak i dostarczania dóbr publicznych,*
- *obszarów transgranicznych – wzrost znaczenia w dobie integracji europejskiej (wzmacnianie współpracy), zewnętrzna granica UE, regiony peryferyjne jako przedmiot zainteresowania polityki regionalnej,*
- *stref wewnątrzmijskich – wyodrębnianie tzw. stref specjalnych w dużych miastach,*
- *jednostek geometrycznych – zastosowanie GIS w statystyce regionalnej,*
- *statystyk przepływów – powiązanie pomiędzy dwoma jednostkami przestrzennymi, dotyczy np. dojazdów do pracy, powiązań funkcjonalnych, migracji.*

6.5. Elementy graficzne

Analiza powinna być uzupełniona wykresami i tablicami – dobór formy graficznej prezentacji danych ma umożliwić jak najszerszą analizę zjawiska w czasie oraz przekrojach terytorialnych.

Tablice mają za zadanie uzupełniać tekst i pozwalają uniknąć zbyt częstego przytaczania danych. Umieszczone tam wartości mogą także eliminować dyskusję o nieistotnych zmiennych i wskaźnikach. Z drugiej jednak strony, zestawienie tabelaryczne powinno być niezależnym bytem czyli powinno spełniać funkcję informacyjną również w wypadku, gdy

trafia do odbiorcy bez towarzyszącego komentarza analitycznego. Duże, złożone tablice powinny zostać zamieszczone w załączniku jako tablice przeglądowe.

Wykres może zastąpić wiele zdań w tekście i w sposób zrozumiały, logiczny i jednocześnie interesujący pokazać widoczne schematy. Istnieje jednak zagrożenie, że autor chce pokazać na jednym wykresie zbyt wiele, bądź dobiera nieodpowiedni rodzaj prezentacji graficznej do istniejących danych, także w przypadku, gdy omawiane dane po prostu jej nie wymagają (np. cechując się niewielką zmiennością). Nie zaleca się także nadmiernego sięgania po wizualnie atrakcyjne wykresy 3-wymiarowe, lub używania wielu kolorów, gdyż często może to wprowadzić zakłócenia w przekazie informacji.

Mapy są specyfiką analiz regionalnych i pozwalają na ilustrację podobieństw i różnic w odniesieniu do regionów geograficznych, a poprzez to na ujawnienie pewnych prawidłowości lokalnych lub regionalnych. Podobnie jak w przypadku pracy nad tablicami i wykresami, pracę nad mapą należy rozpocząć od zdefiniowania grupy odbiorców, określenia natury danych oraz informacji, jaka ma być przekazana, a ostatecznie należy podjąć decyzję o wyborze odpowiedniego rodzaju mapy.

6.6. Źródła danych (metainformacje)

Niezbędna jest dokładna **analiza materiałów przewidzianych do publikacji** – pod kątem poprawności metodologicznej, zgodności (w tym podmiotowej i przedmiotowej, z jednoczesnym zachowaniem spójnie nałożonej tajemnicy statystycznej).

Istotną wartość analityczną daje analizie oparcie jej na **różnych źródłach informacji**, należy jednak – jeśli dane są zintegrowane z danymi ze źródeł administracyjnych – wskazać jakie są metody wykorzystywane przy integracji danych.

W analizie należy wykazać **spójność zmiennych z różnych badań**, ze wskazaniem podobieństw i różnic w metodologii.

W analizie powinna się znaleźć część poświęcona interpretacji danych, jak również część poświęcona zmianom metodologicznym i organizacyjnym badania **w porównaniu z poprzednią edycją** oraz omówienie wpływu tych zmian na zmianę zakresu podmiotowego i przedmiotowego analizy i jakości danych.

7. Narzędzia informatyczne wspierające analizy regionalne

Rozpatrując analizy regionalne jako ofertę skierowaną do użytkowników, należy pamiętać, że oprócz publikacji statystycznych, składać się na nią powinno również **zaplecze informatyczne** obejmujące narzędzia i aplikacje wspomagające dokonywanie analiz statystycznych stanowiące systemy bazodanowe (zawierające dane pogrupowane w poszczególne zagadnienia, przedstawione w retrospekcji, uzupełnione metainformacjami).

W polskiej statystyce publicznej aktualnie są to bazy i systemy:

- **Bank Danych Lokalnych** – największy w Polsce uporządkowany, zbiór informacji o sytuacji społecznej, gospodarczej, demograficznej i stanie środowiska kraju, opisujący jednostki różnych szczebli podziału terytorialnego: kraj, województwo, powiat, gmina, miejscowość statystyczna oraz regiony i podregiony (według klasyfikacji NTS), obszary funkcjonalne, obszary delimitowane, a także informacje pochodzące ze spisów. Zasoby BDL udostępniane są bezpłatnie poprzez Portal Informacyjny Głównego Urzędu Statystycznego
http://stat.gov.pl/bdlen/app/strona.html?p_name=indeks
- **Portal Geostatystyczny** – nowoczesne rozwiązanie do prezentacji danych statystycznych w ujęciu przestrzennym. Pełni funkcje gromadzenia, prezentowania oraz udostępniania informacji dla szerokiego grona odbiorców, m.in. administracji publicznej, przedsiębiorców, użytkowników indywidualnych oraz instytucji naukowo – badawczych. Kompleksowe rozwiązanie dostosowane jest do standardów europejskich, a wszystkie dane w drodze przetwarzania zostają przedstawione w formie odpersonalizowanej, z zachowaniem tajemnicy statystycznej
<http://geo.stat.gov.pl/>
- **STARTEG** – system stworzony na potrzeby programowania i monitorowania polityki rozwoju. Zgromadzono w nim wskaźniki wykorzystywane do monitorowania realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim) oraz w Unii Europejskiej (strategia Europa 2020). Dodatkowo, system udostępnia dane statystyczne istotne dla realizacji polityki spójności. Uzpełnieniem danych liczbowych są definicje pojęć i informacje metodologiczne oraz raporty i analizy tematyczne. Wraz z bogatym zestawem wskaźników, STRATEG oferuje funkcjonalne narzędzia ułatwiające analizę zjawisk w formie wykresów i map.
<http://strateg.stat.gov.pl/>

W budowie są również **Dziedzinowe Bazy Wiedzy**, które mają zapewnić: łatwy dostęp do szerokiego zakresu dostępnych danych, tematyczne grupowanie informacji, proste i jednolite struktury, łatwy eksport do systemów zewnętrznych.

8. „Warsztat pracy” – wewnętrzne działania usprawniające

Proces sporządzania i udostępniania informacji wynikowych, obejmujący analizy regionalne, powinien posiadać tzw. **wewnętrzne zaplecze warsztatowe**, które usprawni prace badawczo-analityczne.

W polskiej statystyce publicznej są to m.in.:

- wzorce publikacji i opracowań, wdrożone dla systemu regionalnych opracowań analitycznych,
- tablice publikacyjne, opracowywane przez jednostkę autorską dla poszczególnych wyników badań statystycznych i udostępniane zainteresowanym jednostkom/komórkom statystyki publicznej,
- prowadzone na własny użytek i na bieżąco uaktualniane, przez poszczególne komórki organizacyjne zajmujące się analizami statystycznymi, zestawienia bazodanowe,
- w zakresie udostępniania i współpracy zewnętrznej – bazy partnerów, w tym bazy

kontaktów z mediami (dziennikarzami), prowadzone przez Departament Informacji i Wojewódzkie Ośrodki Badań Regionalnych.

Uzupełnieniem tych działań są spotkania cykliczne Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych z przedstawicielami komórek organizacyjnych GUS (w tym departamentów „branżowych” jako jednostek autorskich badań) w celu wymiany wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk, omówienia kierunków działań WOBR oraz nowych kierunków i zmian w pracach badawczych w statystyce publicznej.

9. Udostępnianie informacji

Należy założyć, że w perspektywie długookresowej głównym kierunkiem komunikacji statystyki publicznej z odbiorcami będą:

- powszechne elektroniczne udostępnianie – w tym kontekście decydujące znaczenie ma czytelny i intuicyjny portal informacyjny (zapewniający łatwy dostęp do prezentowanych informacji wynikowych), poprzez oferowane funkcjonalności i narzędzia informatyczne oraz systemy bazodanowe;
- przekaz bezpośredni, przyjmujący zróżnicowane formy upowszechniania wiedzy o statystyce, w tym edukację statystyczną (konsultacje dydaktyczne) odbiorców.

Udostępnianie danych jest fazą procesu statystycznego, która polega na:

- prezentacji wyników obserwacji statystycznej użytkownikom z zachowaniem zasad tajemnicy statystycznej,
- kontaktach z użytkownikami,
- gromadzeniu opinii i uwag o potrzebach użytkowników danych (w tym zarządzaniu sekcją najczęściej zadawanych pytań i odpowiedzi FAQ).

W fazie rozpowszechniania istotną kwestią jest **udostępnianie informacji z metadanymi**, które zawierałyby informacje o:

- metadanych definicyjnych (definicje podstawowych zmiennych);
- metadanych metodologicznych (opisy podstawowych źródeł i metod wykorzystywanych w badaniu np. metoda doboru próby i uogólniania wyników w przypadku badań reprezentacyjnych, metoda imputacji, metoda estymacji, metoda wyrównań sezonowych, polityka rewizji danych, metodyka liczenia wskaźników, przekroje danych, stosowane klasyfikacje);
- metadanych dotyczących jakości.

Przy udostępnianiu danych należy wziąć pod uwagę **rodzaj udostępnianych danych** (np. dane mikro, dane zagregowane, dane wstępne, dane ostateczne, dane nie poddane wyrównaniom sezonowym, dane wyrównane sezonowo) oraz **sposób ich udostępniania** (np. informacja telefoniczna, Internet, konferencja prasowa).

Udostępnianie mikrodanych dla celów badawczych musi się odbywać z **zachowaniem tajemnicy statystycznej** przy zastosowaniu technik anonimizacji.

Wyniki prac statystyki publicznej, udostępniane odbiorcom, mogą mieć **formę**:

- elektroniczną:

- publikacje, opracowania, infografiki, inne formy wydawnicze (w tym w formie pdf),
  - zestawienia tabelaryczne dostępne w formatach edytowalnych, pozwalających odbiorcy na swobodne przetwarzanie (w tym w formacie xls),
  - mapy tematyczne definiowane z dostępnych agregatów (w tym „atlasy”),
- papierową – koncentracja na syntetycznych opracowaniach analitycznych oraz krótkich opracowaniach (typu foldery, infografiki, broszury kieszonkowe), której powinno towarzyszyć udostępnianie elektronicznych wersji opracowań, umożliwiających pobieranie danych i metadanych w formatach umożliwiających ich dalsze przetwarzanie.

Integracja wydawnictw internetowych z papierowymi z perspektywy użytkownika, powinna oznaczać przede wszystkim dostępność publikacji, z wykorzystaniem poniższych rozwiązań:

- oferowanie wszystkich publikacji papierowych w postaci bezpłatnych plików PDF oraz rozbudowanych tablic (np. w formacie xls), umożliwiających dalsze ich przetwarzanie,
- możliwość wyszukiwania wg tytułu, serii, daty wydania, słów kluczowych itd. (rola funkcjonalnej wyszukiwarki na portalu informacyjnym),
- wykorzystanie przyjaznych dla użytkownika mechanizmów (tj. spisy treści, hyperlinki), ze zwróceniem uwagi na: wielkość plików (w celu skrócenia czasu pobierania).

Dobłą praktyką powinna być **archiwizacja publikacji i opracowań statystycznych** w postaci:

- **zdigitalizowanych zasobów publikacyjnych** (archiwalnych i bieżących) oraz aktualizowanych na bieżąco komputerowych katalogów bibliotecznych,
- **czytelni lub/i biblioteki** (w zależności od wielkości dysponowanych zasobów), oferującej użytkownikom uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór publikacji, opracowań, czasopism i innych materiałów statystycznych.

Udostępnianie informacji statystycznej klientowi zewnętrznemu powinno odbywać się według **wielu kanałów przekazu**, oferując tym samym wiele możliwości i sposobów dostarczenia do informacji statystycznej, tj. poprzez:

- stronę internetową – decydująca rola **Portalu Informacyjnego**,
- kontakt bezpośredni/osobisty (na miejscu) – decydującą rolę odgrywa **komórka powołana do bezpośredniej obsługi użytkowników**,
- konferencje prasowe – decydująca rola **koordynatora ws. kontaktów z mediami**,
- telefon, pocztę elektroniczną / odpowiedź pisemną, korespondencję tradycyjną, fax.

Przy udostępnianych danych powinna być zawsze podawana **osoba do kontaktu**.

Elementem usprawniającym proces udostępniania informacji wynikowych powinno być **kalendariusz udostępniania informacji statystycznych**, obejmujące zarówno zapowiedzi terminów udostępnienia informacji wynikowych oraz wydania publikacji (*Release calendar*), jak również prezentację nowych wyników, aktualizację danych, analizy i opracowania, informacje o zmianach metodologicznych i inne (*News releases*), w tym informacje prasowe (*Press releases*). Dla instytucji statystycznych kalendariusz udostępniania oraz publikowania aktualnych istotnych informacji wynikowych powinno być jednym z podstawowych narzędzi

komunikowania się z użytkownikami, zwłaszcza jeśli kalendarz (powszechnie dostępny w internecie) będzie zsynchronizowany z metainformacjami (w tym wynikami badań, *news/press releases*), publikowanymi na stronie instytucji.

10. Współpraca z mediami jako szczególną grupą odbiorców

Urząd powinien współpracować ze **środkami masowego przekazu** – poprzez inicjowanie współpracy, planowanie i przygotowanie przekazu medialnego (konferencje prasowe, briefingi, notatki informacyjne, krótkie odpowiedzi ustne i pisemne) oraz monitorowanie i analizę publikacji prasowych na temat statystyki publicznej.

Główną formą kontaktu z mediami są **kontakty bezpośrednie**:

- konferencje prasowe;

W GUS konferencje prasowe organizowane są w cyklu miesięcznym w specjalnie przygotowanej i wyposażonej do tego celu Sali konferencyjnej, w US-ach – najczęściej raz na pół roku lub raz na rok, przy okazji innych uroczystości, np. konferencji naukowych (w salach szkoleniowo-konferencyjnych).

- wywiady radiowe i telewizyjne;

W GUS i US-ach udzielane są na bieżąco, po zgłoszeniu zapotrzebowania przez media.

- briefingi, spotkania prasowe, uznawane za formę efektywną i cieszącą się zainteresowaniem ze strony odbiorców.

W GUS do tego celu przeznaczona jest specjalne pomieszczenie, dla ułatwienia dostępu – usytuowane na parterze gmachu, przy wejściu głównym, „Press room”. W US-ach takie spotkania odbywają się w salach szkoleniowo-konferencyjnych.

Ze względu na specyfikę grupy odbiorców jaką są media, zaleca się wybranie **liderów informacji (m.in. do kontaktu z mediami)**, którzy zajmują się obsługą środków masowego przekazu – do ich obowiązków będzie należało:

- monitorowanie i weryfikowanie informacji upowszechnianych przez media (lokalne i krajowe),
- przygotowywanie i wysyłanie materiałów promocyjnych,
- informowanie o badaniach prowadzonych przez statystykę,
- informowanie o wydarzeniach związanych z działalnością statystyki publicznej,
- reprezentowanie urzędu w mediach lub wspieranie rzecznika prasowego w tym zakresie,
- zapewnienie obsługi kontaktów dziennikarzy z przedstawicielami Urzędu podczas konferencji prasowych,
- wysyłanie sprostowań do opublikowanych artykułów zgodnie z Prawem prasowym i zamieszczanie ich, w miarę potrzeb, na stronie internetowej urzędu.

Zaleca się tworzenie **bazy teleadresowej mediów** oraz systematyczne jej uaktualnianie (z uwzględnieniem grupy „dziennikarzy tematycznych”), przygotowywanie dla nich dedykowanych artykułów oraz felietonów tematycznych, rozsyłanych pocztą elektroniczną.

W przypadku dużych i opiniotwórczych redakcji istotne jest nawiązanie stałej bezpośredniej współpracy (pomiędzy Urzędem/liderem informacji, a wskazanym przez redakcję dziennikarzem), m.in. poprzez instruktaże, pomoc w dotarciu do źródeł danych oraz w interpretacji wyników badań.

Istotne jest prowadzenie **monitoringu prasy oraz ważnych wydarzeń** (w tym kalendarza świąt). Celem jest wyprzedzenie zapotrzebowania dziennikarzy na informacje wynikowe oraz przygotowywanie wcześniej krótkich notatek (dotyczących bieżących danych statystycznych, ważnych wydarzeń), prezentujących krótkie i zwięzłe informacje w sposób przystępny i prosty. Dodatkowo, bieżący monitoring mediów pozwoli na natychmiastowe reagowanie na popełniane przez dziennikarzy błędy.

Dobrą praktyką powinno być zapraszanie mediów do objęcia **patronatem medialnym**, organizowanych przez urząd, konferencji naukowych, seminariów itp.

Do współpracy z prasą, radiem i telewizją – ze względu na wagę i znaczenie przekazu medialnego – powinny być delegowane **osoby posiadające kompetencje z zakresu komunikacji z mediami** zarówno w formie bezpośredniej, jak i umiejętności sporządzania materiałów prasowych.

11. Edukacja statystyczna

11.1. Edukacja statystyczna odbiorców

Edukacja statystyczna odbiorców powinna obejmować **następujące obszary:**

- kształcenie w obszarze funkcjonowania systemu statystyki publicznej,
- wyrabianie umiejętności pozyskiwania, przetwarzania, interpretowania, wykorzystywania informacji wynikowych statystyki publicznej,
- poszerzenie wiedzy na temat zasobów statystyki publicznej,
- uświadamianie znaczenia badań prowadzonych przez statystykę publiczną,
- kształtowanie postaw obecnych i przyszłych respondentów.

Adresaci, formy i zakres konsultacji dydaktycznych powinny być dostosowane do uwarunkowań i potrzeb otoczenia.

*W polskiej statystyce publicznej **adresatami** działań edukacyjnych są: dzieci, młodzież, nauczyciele, środowisko akademickie, w tym studenci, pracownicy administracji rządowej i samorządowej, przedstawiciele mediów.*

*Stosowane **formy** edukacji to: zajęcia edukacyjne, konkursy i olimpiady dla dzieci i młodzieży, praktyki i staże, szkolenia, konferencje, seminaria.*

Zakres tematyczny konsultacji dydaktycznych:

- *zasady funkcjonowania statystyki publicznej (organizacja badań, stosowane rejestry,*

- nomenklatury, klasyfikacje, systemy sprawozdawcze);*
- *zasoby statystyki publicznej;*
  - *prezentacja wyników badań z określonych obszarów tematycznych;*
  - *obsługa systemów bazodanowych statystyki publicznej;*
  - *metody prezentowania informacji statystycznych, w szczególności metody graficzne.*

Działania powinny być prowadzone w oparciu o wypracowany **model rozwiązań organizacyjnych**, obejmujący system finansowania, system trenerów, szablony materiałów pomocniczych (prezentacji, ćwiczeń praktycznych), platformę wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

*W polskiej statystyce publicznej podstawą wdrażania tych działań jest **Koncepcja Systemu Edukacji Statystycznej**.*

11.2. Edukacja kadry pracowniczej

Kwalifikacje zawodowe pracowników, wobec konieczności udzielania użytkownikom profesjonalnej informacji statystycznych, przede wszystkim muszą obejmować **posiadanie wiedzy specjalistycznej** z zakresu statystyki publicznej, tj.:

- prowadzonych badań statystycznych (w tym odnośnie metodologii, metadanych, prawidłowego doboru i interpretacji danych w kontekście potrzeb użytkowników, kierunków rozwoju badań w innych krajach),
- zasobów informacyjnych statystyki publicznej, w tym systemów bazodanowych,
- polityki informacyjnej statystyki publicznej,
- oferowanych odbiorcom wydawnictw statystycznych (elektronicznych i papierowych),
- oferowanych odbiorcom nowych systemów, aplikacji i funkcjonalności informatycznych

Szkolenia z **zakresu rozwoju zawodowego**, które będą doskonalić umiejętności osób mających kontakt z odbiorcą zewnętrznym lub/i pracujących na rzecz kreowania wizerunku statystyki publicznej, powinny dotyczyć:

- profesjonalnej obsługi klientów,
- zasad współpracy z mediami,
- metod i technik prowadzenia szkoleń i wystąpień publicznych,
- udziału w pracach „ciał” międzynarodowych.

12. Wnioski

Kreując statystykę publiczną jako partnera w tworzeniu statystycznych systemów informacyjnych oraz jako jednostkę ekspercko-doradczą w zakresie rozwoju badań i analiz statystycznych, należy **zidentyfikować mocne strony statystyki**, wynikające z jej specyfiki i charakteru działania, rozwijać je i eksponować poprzez upowszechnianie wiedzy o statystyce.

*W polskiej statystyce publicznej, wśród **atutów**, wymienia się:*

- *opracowywanie i udostępnianie informacji statystycznych z rzetelnie zidentyfikowanych źródeł (wysoka jakość rozpatrywana pod kątem kompletności, stosowanych standardów, zakresu podmiotowego);*
- *duży zasób posiadanych informacji, dostępnych powszechnie i bezpłatnie;*
- *wykorzystanie na potrzeby planowanych badań istniejącej sieci ankietników statystycznych oraz portali sprawozdawczych GUS/US;*
- *zagwarantowanie powtarzalności prowadzonych badań (rocznie, krótkookresowo – miesięcznie i kwartalnie) oraz współpraca w zakresie programowania badań statystycznych w celu optymalnego uwzględnienia potrzeb użytkowników w regionach;*
- *stabilność podziałów przestrzennych, gwarantująca dobrą jakość dostarczanej informacji statystycznej;*
- *zastosowane rozwiązania organizacyjne – podział zadań pomiędzy poszczególne komórki w resorcie na szczeblu krajowym i regionalnym (WOBR jako specjalistyczne centra wiedzy statystycznej o regionie);*
- *opartą na doświadczeniu, rozwiniętą współpracę z jst (np. akcja SVS2010 jako dobra praktyka odpowiadająca na zapotrzebowanie informacyjne jst);*
- *działania ukierunkowane na doskonalenie metod wyprzedzającej identyfikacji potrzeb informacyjnych.*

Statystyka publiczna powinna być **uprawniona do zbierania danych statystycznych ze wszystkich dostępnych źródeł** (sprawozdawczość statystyki, sprawozdania innych resortów, administracyjne systemy informacyjne, ekspertyzy, opracowania, szacunki własne). Wynika to z konieczności zmniejszania obciążenia respondentów oraz ekonomicznej presji na obniżanie kosztów tworzenia statystyk oficjalnych.

Należy jednak pamiętać, że mimo pozornej łatwości, **proces transformacji zbiorów ze źródeł administracyjnych w zbiory statystyczne jest stosunkowo długi i złożony.**

*W polskiej statystyce publicznej, obserwowany w ostatnich latach rozwój systemów administracyjnych, przy ich jednocześnie dużym zróżnicowaniu, nadal **wymaga podnoszenia świadomości dysponentów takich źródeł** odnośnie koordynacyjnej roli statystyki publicznej w zakresie działań zapewniających harmonijne współdziałanie tych systemów i potrzeby integracji z zasobami statystyki publicznej.*

Jednym z głównych instrumentów prawnych zapewniających realizację podstawowego celu wszelkich badań statystycznych jest **ochrona tajemnicy statystycznej**. Jakość statystyki oficjalnej, a w konsekwencji jakość informacji udostępnianej odbiorcom, opiera się przede wszystkim na współpracy i zaufaniu obywateli, przedsiębiorców oraz innych respondentów dostarczających właściwych i rzetelnych danych niezbędnych do opracowań statystycznych. Zachowanie **pierwotnej** tajemnicy statystycznej, czyli bezwzględna ochrona danych jednostkowych jest warunkiem koniecznym funkcjonowania systemu statystyki publicznej. Konieczne jest również opracowanie algorytmów i procedur umożliwiających dostęp do danych na możliwie najniższym poziomie agregacji (nie tylko przestrzennej) bez naruszania **wtórnej** tajemnicy statystycznej.

Ankieta badania satysfakcji i potrzeb użytkowników korzystających z informacji statystycznych

1. Do jakiej grupy użytkowników Pani/Pan należy?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź

1.1 administracja rządowa centralna	☐
1.2 administracja rządowa w województwie	☐
1.3 administracja samorządowa	☐
1.4 placówki naukowe/badawcze	☐
1.5 uczelnie, szkoły	☐
1.6 fundacje, stowarzyszenia	☐
1.7 organizacje pracodawców	☐
1.8 samorząd zawodowy	☐
1.9 samorząd gospodarczy	☐
1.10 związki zawodowe	☐
1.11 przedsiębiorstwa	☐
1.12 krajowe przedstawicielstwa organizacji międzynarodowych	☐
1.13 NBP i inne banki, instytucje ubezpieczeniowe, instytucje finansowe	☐
1.14 media	☐
1.15 studenci, uczniowie	☐
1.16 osoby indywidualne, inni	☐

Szczebel administracji samorządowej:

1.3.a. województwo	☐
1.3.b. powiat	☐
1.3.c. gmina	☐

2. Do jakich celów wykorzystuje Pani/Pan dane GUS?

Proszę zaznaczyć wszystkie odpowiednie zastosowania

2.1 podejmowanie decyzji	☐
2.2 analiza i ocena sytuacji społeczno-gospodarczej	☐
2.3 planowanie, budowa i monitorowanie strategii; opracowywanie polityk	☐
2.4 korzystanie z funduszy europejskich	☐
2.5 działalność naukowa, badawcza i rozwojowa	☐
2.6 poszerzanie wiedzy, edukacja	☐
2.7 ponowne rozpowszechnianie, np. w mediach	☐
2.8 inne, proszę określić	☐

3. Jak często korzysta Pani/Pan z danych GUS?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź

3.1 przynajmniej raz w tygodniu	☐
3.2 przynajmniej raz w miesiącu	☐
3.3 przynajmniej raz na kwartał	☐
3.4 przynajmniej raz na półrocze	☐
3.5 rzadziej	☐

4. Skąd pozyskuje Pani/Pan dane GUS?

Proszę zaznaczyć wszystkie wykorzystywane źródła

- 4.1 publikacje: roczniki statystyczne, publikacje tematyczne, opracowania sygnałne (komunikaty i obwieszczenia Prezesa GUS, informacje bieżące – wyniki wstępne, informacje sygnałne, monitoring rynku pracy, koniunktura gospodarcza), statystyczne vademecum samorządowca, opracowania portretu terytorium
- 4.2 bazy danych dostępne na stronie internetowej www.stat.gov.pl: Bank Danych Lokalnych, Baza Danych Demografia, Handel Zagraniczny
- 4.3 poprzez Informatoria GUS/US
- 4.4 zamówienie na dane
- 4.5 inne źródła, proszę określić .....

Jeżeli zaznaczy 4.4 to wypełnia pytania 9 i 10

Dla oceny „źle” i „bardzo źle” w kategorii „zawartość informacyjna”:

Proszę wymienić dane statystyczne, których brakuje lub które nie spełniły Pani/Pana oczekiwań w formacie: jaka dana, rok, którego dotyczy, poziom grupowania (wg np. podziału terytorialnego, rodzajów działalności, wieku, płci), np. wydatki na ochronę środowiska ogółem, rok, powiat

Dla oceny „źle” i „bardzo źle” w kategoriach „aktualność” i „porównywalność”:

Proszę wymienić dane statystyczne, które nie spełniły Pani/Pana oczekiwań w formacie: jaka dana, rok, którego dotyczy, poziom grupowania (wg np. podziału terytorialnego, rodzajów działalności, wieku, płci), np. wydatki na ochronę środowiska ogółem, rok, powiat

5. Jak ocenia Pani/Pan dane GUS z wykorzystywanych dziedzin?

Proszę ocenić według podanej skali i kryteriów dziedziny, z których Pani/Pan wykorzystuje informacje statystyczne:

5 - bardzo dobrze, 4 - dobrze, 3 - średnio, 2 – źle, 1 – bardzo źle, 0 – nie mam zdania

	zawartość informacyjna	aktualność	porównywalność
zawartość informacyjna (dostępność wszystkich potrzebnych informacji)			
aktualność informacji (czas pomiędzy jej dostępnością a wydarzeniem lub zjawiskiem, które opisuje)			
porównywalność informacji (terytorialna, pomiędzy badaniami, w czasie itp.)			
5.1 stan i ochrona środowiska	☐	☐	☐
5.2 organizacja państwa, samorząd terytorialny	☐	☐	☐
5.3 działalność obronna i wymiar sprawiedliwości	☐	☐	☐
5.4 gospodarka społeczna (organizacje pozarządowe, wolontariat, kapitał społeczny, kapitał ludzki)	☐	☐	☐
5.5 ludność; procesy demograficzne; wyznania religijne; grupy etniczne	☐	☐	☐
5.6 rynek pracy; wynagrodzenia	☐	☐	☐
5.7 rodzina, warunki życia ludności, pomoc społeczna, świadczenia społeczne	☐	☐	☐
5.8 mieszkania i infrastruktura komunalna	☐	☐	☐
5.9 szkolnictwo, opieka nad dziećmi i młodzieżą	☐	☐	☐
5.10 kultura; turystyka; sport	☐	☐	☐
5.11 zdrowie i jego ochrona	☐	☐	☐
5.12 nauka i technika; społeczeństwo informacyjne	☐	☐	☐
5.13 przemysł, budownictwo; rynek paliwowo-energetyczny	☐	☐	☐
5.14 rolnictwo, leśnictwo	☐	☐	☐
5.15 transport i łączność	☐	☐	☐

5.16 handel, gastronomia i hotelarstwo	☐	☐	☐
5.17 handel zagraniczny	☐	☐	☐
5.18 wyniki przedsiębiorstw niefinansowych	☐	☐	☐
5.19 rynek finansowy (pieniądz i banki; rynek giełdowy; zakłady ubezpieczeń; otwarte fundusze emerytalne)	☐	☐	☐
5.20 ceny	☐	☐	☐
5.21 finanse publiczne	☐	☐	☐
5.22 inwestycje; środki trwałe	☐	☐	☐
5.23 rachunki narodowe	☐	☐	☐

6. Jaka forma prezentacji/udostępniania danych najbardziej zaspokołaby Pani/Pana potrzeby informacyjne?

Możliwe jest zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi

- 6.1 gotowe produkty (np. publikacje, tabele, zestawienia, wykresy, mapy)
- 6.2 dostęp do baz danych:
- 6.2.1 analitycznych – umożliwiających w bazach GUS samodzielne tworzenie zestawień i opracowań, w tym w formie graficznej
- 6.2.2 publikacyjnych – umożliwiających przegląd danych i pobranie zbiorów danych w powszechnie stosowanym formacie, bez możliwości tworzenia własnych zestawień i opracowań w bazach GUS

7. Jak ocenia Pani/Pan informacje objaśniające dane GUS?

Proszę ocenić wszystkie informacje objaśniające

	<i>bardzo dobrze</i>	<i>dobrze</i>	<i>średnio</i>	<i>źle</i>	<i>bardzo źle</i>	<i>nie mam zdania</i>
7.1 o metodach realizacji badań i źródłach danych do badań	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.2 definicje, słowniki, klasyfikacje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.3 o jakości danych	☐	☐	☐	☐	☐	☐
7.4 komentarze do prezentowanych danych	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Dla oceny „źle” i „bardzo źle” proszę podać uzasadnienie.

Wypełnia, jeżeli zaznaczył 4.4

8. Jak często zamawia Pani/Pan dane GUS?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź

- 8.1 przynajmniej raz w tygodniu
- 8.2 przynajmniej raz w miesiącu
- 8.3 przynajmniej raz na kwartał
- 8.4 przynajmniej raz na półrocze
- 8.5 rzadziej

9. Jak ocenia Pani/Pan usługi realizacji zamówienia na dane GUS?

Proszę ocenić wszystkie elementy usługi realizacji zamówienia na dane

	<i>bardzo dobrze</i>	<i>dobrze</i>	<i>średnio</i>	<i>źle</i>	<i>bardzo źle</i>	<i>nie mam zdania</i>
9.1 czas oczekiwania na zamówione dane	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.2 zgodność otrzymanych danych z zapotrzebowaniem	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.3 profesjonalizm i uprzejmość pracowników	☐	☐	☐	☐	☐	☐
9.4 koszt zamówienia w przypadku danych odpłatnych	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Dla oceny „źle” i „bardzo źle” proszę podać uzasadnienie.

10. Jak ocenia Pani/Pan serwis internetowy stat.gov.pl w zakresie:

Proszę ocenić wszystkie poniżej wymienione elementy serwisu internetowego stat.gov.pl

	<i>bardzo dobrze</i>	<i>dobrze</i>	<i>średnio</i>	<i>źle</i>	<i>bardzo źle</i>	<i>nie mam zdania</i>
10.1 łatwości poruszania się po stronie	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.2 szaty graficznej	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.3 dostępu/wyszukiwania informacji	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.4 pobierania informacji (eksport danych do pliku; pobranie pliku w powszechnie stosowanym formacie)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.5 liczba kategorii tematycznych	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.6 opis danych i wskaźników	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.7 słownik pojęć	☐	☐	☐	☐	☐	☐
10.8 sposobu prezentacji informacji	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Dla oceny „źle” i „bardzo źle” proszę podać uzasadnienie.

11. Czy Pani/Pana zdaniem informacje podawane przez polską statystykę publiczną są godne zaufania?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź

- 11.1 tak
11.2 nie

Dla odpowiedzi „nie” proszę podać uzasadnienie.

12. Jak generalnie Pani/Pan ocenia polską statystykę publiczną?

Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź

- bardzo dobrze* *dobrze* *średnio* *źle* *bardzo źle* *nie mam zdania*

Dla oceny „źle” i „bardzo źle” proszę podać uzasadnienie.

13. Proszę o dodatkowe uwagi, w tym propozycje udoskonaleń, zapewniających pełniejsze zaspokojenie Pani/Pana potrzeb informacyjnych:

.....

Ankieta badania zapotrzebowania jednostek samorządu terytorialnego na informacje statystyczne

Jednostka samorządu terytorialnego: <i>Proszę wybrać jedną z odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie, uzupełnić nazwę jednostki, a w kolumnie obok dopisać nazwę Biura/Działu/Wydziału/Referatu.</i>	
	Biuro/Dział/Wydział/Referat:
☐	Starostwo Powiatowe .....
☐	Urząd Miasta/Gminy .....
☐	Urząd Dzielnicy .....

1. Czy korzystacie Państwo z danych statystycznych/zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie? <i>Proszę wybrać jedną z odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.</i>	
☐	TAK <i>(proszę przejść do pytania 3)</i>
☐	NIE <i>(proszę przejść do pytania 2)</i>

2. Dlaczego nie korzystacie Państwo z danych statystycznych/zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie? <i>Proszę wybrać jedną z odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.</i>	
☐	zasoby Urzędu Statystycznego w Warszawie nie zawierają potrzebnych nam danych <i>(proszę przejść do pytania 11)</i>
☐	korzystamy z danych innych instytucji, które bardziej zaspokajają nasze potrzeby informacyjne <i>(proszę przejść do pytania 14)</i>
☐	wystarczają nam własne dane dostępne w Starostwie Powiatowym/Urzędzie Miasta/Gminy/Dzielnicy <i>(proszę przejść do pytania 14)</i>
☐	nie znamy zasobów informacyjnych US <i>(proszę przejść do pytania 14)</i>
☐	nie mamy takiej potrzeby <i>(proszę przejść do pytania 14)</i>

3. Do jakich celów najczęściej wykorzystujecie Państwo dane statystyczne/zasoby informacyjne Urzędu Statystycznego w Warszawie? <i>Proszę wybrać jedną lub więcej odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.</i>	
☐	sporządzanie własnych opracowań na potrzeby bieżącej działalności
☐	wspomaganie procesów decyzyjnych
☐	sporządzanie analiz długookresowych związanych ze strategią rozwoju
☐	korzystanie ze środków z funduszy europejskich
☐	aktualizacja strony internetowej

4. Z jaką częstotliwością korzystacie Państwo z danych statystycznych/zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie? <i>Proszę wybrać jedną z odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.</i>	
☐	przynajmniej raz w tygodniu
☐	przynajmniej raz w miesiącu
☐	przynajmniej raz na kwartał
☐	przynajmniej raz na półrocze
☐	rzadziej

5. Jaki poziom agregacji danych najczęściej wykorzystujecie Państwo w swoich analizach? <i>Proszę wybrać jedną lub więcej odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.</i>	
☐	I dane ogólnokrajowe

II	dane odnoszące się do regionów ¹
III	dane na poziomie województw
IV	dane na poziomie powiatów
V	dane na poziomie gmin
VI	dane na poziomie miejscowości

6. Dane z jakich bloków tematycznych są przez Państwa wykorzystywane?

Proszę ocenić stopień korzystania poprzez wpisanie odpowiedniej cyfry od 0 do 3, w kratkę umieszczoną po lewej stronie.

0 – nie wykorzystywany, 1 – wykorzystywany sporadycznie, 2 – wykorzystywany w mniejszym stopniu, 3 – wykorzystywany najczęściej.

I	ekologia, stan i ochrona środowiska
II	podział terytorialny i ludność
III	rynek pracy i wynagrodzenia
IV	ochrona zdrowia, opieka społeczna, świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej
V	budżety gospodarstw domowych
VI	infrastruktura komunalna i mieszkania
VII	edukacja (ze szkołami wyższymi) i wychowanie
VIII	kultura i sport
IX	turystyka
X	nauka i działalność badawczo-rozwojowa
XI	ceny i inflacja
XII	rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo oraz rybołówstwo
XIII	przemysł, budownictwo i rynek paliwowo-energetyczny
XIV	transport i łączność
XV	handel i gastronomia
XVI	finanse przedsiębiorstw, pieniądz i banki
XVII	finanse publiczne
XVIII	inwestycje i środki trwałe
XIX	rachunki narodowe
XX	inne (jakie?):.....

7. Z jakich form udostępniania danych statystycznych/zasobów informacyjnych Urzędu Statystycznego w Warszawie korzystacie Państwo?

Proszę wybrać jedną lub więcej odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.

☐	roczniki statystyczne (proszę przejść do pytania 8)
☐	publikacje tematyczne (proszę przejść do pytania 8)
☐	opracowania sygnałowe – krótkie informacje opisowe wzbogacone o mapy i wykresy publikowane cyklicznie na stronie internetowej (proszę przejść do pytania 8)
☐	Statystyczne Vademecum Samorządowca – opracowanie portretu terytorium (proszę przejść do pytania 8)
☐	dane dostępne na stronie internetowej US - http://www.stat.gov.pl/warsz (proszę przejść do pytania 9)
☐	Bank Danych Lokalnych - http://www.stat.gov.pl/bdl (proszę przejść do pytania 9)
☐	bezpośredni kontakt z komórką organizacyjną zajmującą się udostępnianiem danych - telefonicznie, na zamówienie indywidualne (proszę przejść do pytania 11)

8. Proszę o określenie stopnia przydatności publikacji/opracowań oferowanych przez Urząd Statystyczny w Warszawie.

Proszę ocenić stopień przydatności poprzez zaznaczenie przy każdym z wymienionych opracowań odpowiedniej cyfry od 0 do 3.

0 – nieprzydatne, 1 – czasem przydatne, 2 – przydatne, 3 – zdecydowanie przydatne.

☐	STATYSTYCZNE VADEMECUM SAMORZĄDOWCA
--------------------------	-------------------------------------

¹ obejmują 2 lub więcej województw

☐	ANALIZY DZIEDZINOWE
☐	ROCZNIKI STATYSTYCZNE
☐	BIULETYN STATYSTYCZNY WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
☐	PRZEGLĄD STATYSTYCZNY WARSZAWY
☐	LUDNOŚĆ. RUCH NATURALNY I MIGRACJE W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
☐	RYNEK PRACY W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
☐	ZMIANY STRUKTURALNE GRUP PODMIOTÓW W GOSPODARCE NARODOWEJ W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
☐	PORTRET WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
☐	DZIECI W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
☐	SPORT W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
☐	OBSZAR METROPOLITALNY WARSZAWY
☐	STATYSTYKA GMIN I POWIATÓW WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
☐	X-LECIE WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
☐	PANORAMA DZIELNIC WARSZAWY
☐	KOMUNIKAT O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
☐	RAPORT ROCZNY O SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

9. Proszę o ocenę serwisu internetowego Urzędu Statystycznego w Warszawie (www.stat.gov.pl/warsz) w zakresie:

*Proszę wpisać odpowiednią cyfrę od 0 do 2.
0 – nisko, 1 – średnio, 2 – wysoko.*

☐	funkcjonalności
☐	aktualności danych
☐	jasności użytych sformułowań
☐	łatwości poruszania się po stronie
☐	atrakcyjności wizualnej

10. Jakie udoskonalenia mogłyby ułatwić korzystanie z serwisu internetowego Urzędu Statystycznego w Warszawie?

Proszę wybrać jedną lub więcej odpowiedzi, wpisując „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.

☐	łatwo dostępny z każdego miejsca opis danych i wskaźników
☐	słownik pojęć (dostępny z każdego miejsca)
☐	uogólnienie i zmniejszenie liczby kategorii tematycznych
☐	możliwość otrzymywania wybranych materiałów informacyjnych w formie „Newsletter”
☐	funkcja wyszukiwania danych/informacji
☐	więcej wersji językowych
☐	obecna wersja serwisu odpowiada naszym wymaganiom
☐	inne (jakie?):.....

11. Jakich danych najczęściej Państwu brakuje?

Blok tematyczny <i>Proszę wpisać odpowiednią cyfrę rzymską wg pyt. nr 6</i>	Konkretna informacja statystyczna	Poziom agregacji <i>Proszę wpisać odpowiednią cyfrę rzymską wg. pyt. nr 5</i>	Przekrój czasowy <i>Proszę wpisać odpowiednią cyfrę: I- rok II – półrocze III – kwartał IV - miesiąc</i>

12. Jakich rodzajów opracowań danych najbardziej Państwu brakuje?

Proszę wybrać jedną lub więcej odpowiedzi. Przy jednej odpowiedzi proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie. Przy większej ilości odpowiedzi proszę ocenić stopień korzystania poprzez wpisanie odpowiedniej cyfry od 0 do 3, w kratkę umieszczoną po lewej stronie. 0 – najmniej, 1 – sporadycznie, 2 – w mniejszym stopniu, 3 – najbardziej.

☐	publikacje tematyczne (proszę przejść do pytania 13)
☐	wyniki cyklicznego monitoringu zjawisk gospodarczych (proszę przejść do pytania 14)
☐	rankingi (proszę przejść do pytania 14)
☐	pogłębione analizy tematyczne dla niższych poziomów terytorialnych (proszę przejść do pytania 13)
☐	prognozy zjawisk długookresowych (proszę przejść do pytania 14)

13. Proszę wymienić tematy opracowań, których najbardziej Państwu brakuje.

1.	.....
2.	.....
3.	.....

14. Czy jesteście Państwo zainteresowani prowadzeniem badań wspólnych?

Proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.

☐	tak (proszę przejść do pytania 15)
☐	nie (proszę przejść do pytania 16)

15. Proszę wymienić tematy badań wspólnych, których realizacją jesteście Państwo zainteresowani najbardziej.

1.	.....
2.	.....
3.	.....

16. Czy jesteście Państwo zainteresowani udziałem w multimedialnej prezentacji na temat systemu statystyki publicznej, w tym o pozyskiwaniu danych statystycznych?

Proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.

☐	tak
☐	nie

17. Czy chcielibyście Państwo/ chcecie nadal otrzymywać pocztą elektroniczną aktualne informacje o wydawnictwach oraz krótkie opracowania (sygnalne) dla województwa mazowieckiego?

Proszę wpisać „x” w kratkę umieszczoną po lewej stronie.

☐	tak
☐	nie

18. Jeśli tak, proszę podać adres e-mail, na który można przekazywać wyżej wymienione informacje (dotyczy pytania 17):

.....

.....

Sporządził/a:
Imię i nazwisko:.....
Tel.:.....Fax:.....
E-mail:.....

